

Σχέδιο προετοιμασίας ανεξάρτητης επίσκεψης στην Ακρόπολη, με θέμα: «Επίσκεψη στην Ακρόπολη»

Ενότητες

Στόχοι σχεδίου προετοιμασίας.....	2
Υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό	2
Προτάσεις για δραστηριότητες πριν από την επίσκεψη στην Ακρόπολη	3
Κατά την επίσκεψη στην Ακρόπολη	4
Προτάσεις για δραστηριότητες μετά την επίσκεψη στην Ακρόπολη.....	7
Α. Διαδικτυακές δραστηριότητες.....	7
Β. Δραστηριότητες στο πλαίσιο συγκεκριμένων μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος.....	7
Γ. Εφαρμοσμένες δραστηριότητες.....	10

Στόχοι σχεδίου προετοιμασίας

Το σχέδιο μαθήματος απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να επισκεφθούν με τους μαθητές τους την Ακρόπολη και να γνωρίσουν τα μνημεία της. Περιλαμβάνει υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό καθώς και προτάσεις αξιοποίησής του. Στόχος είναι να βοηθήσει:

➤ τους εκπαιδευτικούς:

- να οργανώσουν και να πραγματοποιήσουν μία πιο εποικοδομητική εκπαιδευτική επίσκεψη στην Ακρόπολη
- να εφοδιαστούν με το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό
- να ανακαλύψουν τρόπους αξιοποίησης του υλικού στο σχολείο ή στον αρχαιολογικό χώρο καθώς και διαθεματικές δραστηριότητες για επεξεργασία με τους μαθητές τους.

➤ τους μαθητές:

- να γνωρίσουν το θέμα της επίσκεψης από πριν και έτσι να το κατανοήσουν και να εμβαθύνουν περισσότερο κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στην Ακρόπολη
- να αισθανθούν πιο εξοικειωμένοι με τις δημιουργίες της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και με τον αρχαιολογικό χώρο, ώστε να θελήσουν να ξανάρθουν για να βιώσουν μία διαφορετική εμπειρία
- να μάθουν πώς πρέπει να επεξεργάζονται εικόνες, στοιχεία και δεδομένα από διαφορετικές πηγές προκειμένου να προσεγγίσουν ένα νέο θέμα
- να κινούνται οργανωμένα, μεθοδικά και με συγκεκριμένους στόχους
- να αναπτύξουν ατομικές δεξιότητες και να καλλιεργήσουν την παρατηρητικότητα, τη μνήμη και τη φαντασία τους
- να καλλιεργήσουν αξίες όπως ο σεβασμός και η υπευθυνότητα απέναντι στην πολιτιστική μας κληρονομιά
- να αναπτύξουν ή να ενισχύσουν τη συνεργασία τους μέσα από ομαδικές δραστηριότητες
- να ψυχαγωγηθούν και να έχουν μία όμορφη εμπειρία

Τα σχέδια μαθημάτων που προτείνονται, διακρίνονται ως προς τη δομή τους σε τρία στάδια: πριν – κατά – μετά την επίσκεψη. Η διάκριση αυτή είναι ενδεικτική, καθώς ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να ακολουθήσει μία εντελώς διαφορετική δομή κατά την προετοιμασία και οργάνωση της επίσκεψής του στον αρχαιολογικό χώρο. Μπορεί να προσθέσει ή να παραλείψει δραστηριότητες ανάλογα με το δυναμικό της τάξης του ενώ πολλές από τις δραστηριότητες που προτείνονται μετά την επίσκεψη μπορούν να γίνουν και πριν από αυτήν.

Υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό

- 1) **Μουσειοσκευή «Πάμε στην Ακρόπολη»** που δανείζεται από τον Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης. Για πληροφορίες σχετικά με την περιγραφή και τον δανεισμό της μουσειοσκευής πατήστε [εδώ](#).
- 2) **Αποθετήριο εκπαιδευτικού περιεχομένου για την Ακρόπολη**
http://repository.acropolis-education.gr/acr_edu/, όπου εκεί μπορείτε να βρείτε:
  - α. έντυπα του Τομέα (σε μορφή pdf): [Χάρτης εξερεύνησης της Ακρόπολης για παιδιά](#), [Πάμε στην Ακρόπολη \(για τον εκπαιδευτικό\)](#) και [\(για το μαθητή\)](#), [Μια Μέρα στην Ακρόπολη αναζητώντας τη θεά Αθηνά](#), [Μια Μέρα στην Ακρόπολη με τα κείμενα του Πλούταρχου και του Παιουσανία](#), [10 Ερωτήσεις για την αναστήλωση των μνημείων της Ακρόπολης](#),
  - β. [αφίσες](#) με την ιστορία του βράχου της Ακρόπολης
  - γ. [φυλλάδια εξερεύνησης της Ακρόπολης](#) που έχουν δημιουργηθεί για κάθε μνημείο
  - δ. [«Εικόνες»](#) του Αποθετηρίου (αναζήτηση ανά μνημείο).

- 3) **Εικονική περιήγηση στην Ακρόπολη** <http://www.acropolisvirtualtour.gr/>, που ο εκπαιδευτικός μπορεί να βρει στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης www.ysma.gr.
- 4) **Ιστοσελίδα Μουσείου Ακρόπολης** <https://www.theacropolismuseum.gr>, όπου μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για τα μνημεία της Ακρόπολης και για τα εκθέματα – τμήματα του γλυπτικού διακόσμου ή αρχιτεκτονικά μέλη των μνημείων, μέσω των παρακάτω διόδων πλοήγησης:
  - Κατηγορία: «Συλλογές» – «Μόνιμη Έκθεση» – ενότητα «Προπύλαια, Αθηνά Νίκη, Ερέχθειο» και «Η αίθουσα του Παρθενώνα»
  - Κατηγορία: «Μάθηση» - «[Εικόνες για προσωπική χρήση](#)»
  - Εφαρμογή [Google Arts and Culture – Acropolis Museum](#), όπου μπορείτε να βρείτε φωτογραφίες από τον γλυπτικό διάκοσμο των μνημείων.
- 5) **Ταινία** της εκπαιδευτικής τηλεόρασης με θέμα: «[Παρθενών. Μέτρο και Τελειότητα](#)»
- 6) **Εκπαιδευτικός φάκελος** «[Ακρόπολη και Αναστήλωση](#)»
- 7) **Ψηφιακές εφαρμογές**
  - α. «Η Ζωφόρος του Παρθενώνα» <http://www.parthenonfrieze.gr> και το [Αποθετήριο της Ζωφόρου του Παρθενώνα](#)
  - β. «Ένας Αρχαίος Ναός» <https://ancienttemple.ysma.gr> και η ξεχωριστή ενότητα για τους εκπαιδευτικούς «Μάθε περισσότερα» <https://learnmore.ancienttemple.ysma.gr>, σχετικά με την κατασκευή και τη λειτουργία των αρχαίων ελληνικών ναών.
  - γ. «Πρόγραμμα Γλαύκα» <https://theglafkaproject.ysma.gr/> για τις αναστηλωτικές επεμβάσεις που πραγματοποιούνται στην Ακρόπολη

Προτάσεις για δραστηριότητες πριν από την επίσκεψη στην Ακρόπολη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ξεκινήστε την προετοιμασία των μαθητών σας με μία γενική συζήτηση για την Ακρόπολη. Ενθαρρύνετε τους μαθητές που την έχουν επισκεφθεί τουλάχιστον μία φορά να μοιραστούν τις εντυπώσεις τους με όλη την τάξη. Τι είδαν; Τι τους έκανε εντύπωση; Πώς πιστεύουν ότι θα ήταν η Ακρόπολη στα αρχαία χρόνια; Εστιάστε την προσοχή τους στο χαρακτήρα της Ακρόπολης ως ιερό κατά την κλασική εποχή.
2. Ζητήστε από όλους να φέρουν φωτογραφίες ή κάτι άλλο σχετικό που μπορεί να έχουν στο σπίτι τους. Σε ομάδες, μπορούν να κάνουν μία αναζήτηση για τα 4 πιο γνωστά μνημεία της Ακρόπολης και να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα στην τάξη. Δημιουργήστε μία θέση στην τάξη όπου οι ομάδες μπορούν να τοποθετήσουν το υλικό που συγκέντρωσαν ώστε να μπορούν να το βλέπουν καθ' όλη τη διάρκεια της επεξεργασίας του θέματος.

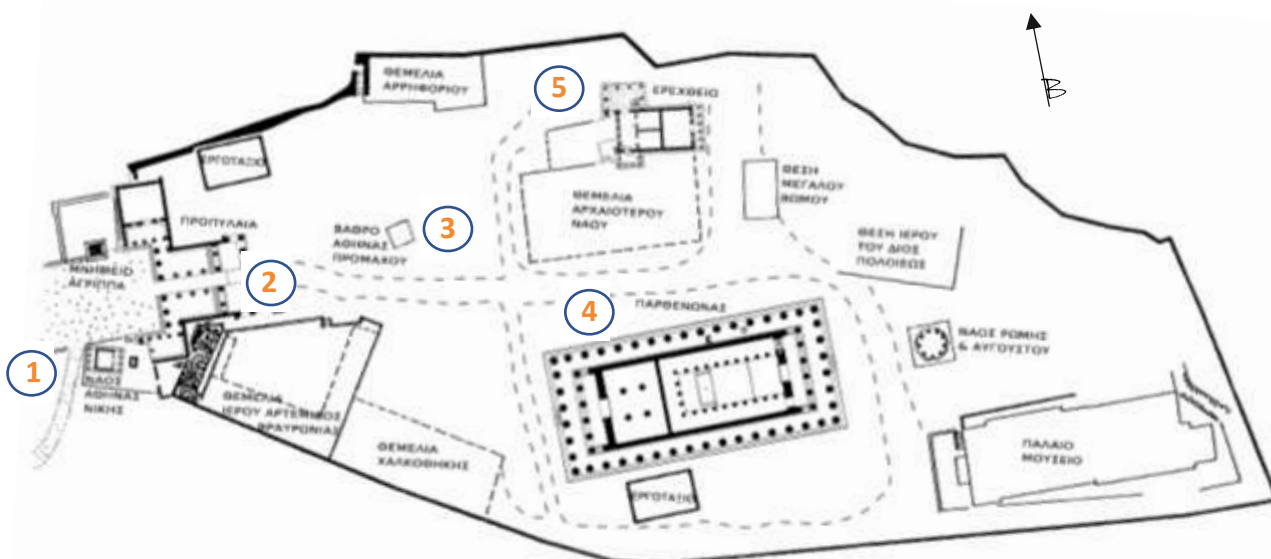
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

3. Χρησιμοποιήστε τις αφίσες από τη μουσειοσκευή [Πάμε στην Ακρόπολη](#) ή από το Αποθετήριο (Τύπος περιεχομένου: [Αφίσα](#)) και κάνετε μία αναδρομή στην ιστορία του βράχου της Ακρόπολης από την 4^η χιλιετία π.Χ. έως τον 2^ο μ.Χ. αιώνα. Ζητήστε από τους μαθητές να σχολιάσουν τις αλλαγές.
4. Στο σημείο αυτό μπορείτε να βοηθηθείτε από τα φυλλάδια «[Πάμε στην Ακρόπολη](#)» - για τον [εκπαιδευτικό](#) και [για τον μαθητή](#) καθώς και από το [Χάρτη εξερεύνησης της Ακρόπολης για παιδιά](#). Η κάθε ομάδα μπορεί να παρουσιάσει μια σύντομη ιστορική αναδρομή του μνημείου που έχει αναλάβει.
5. Εστιάστε στην Ακρόπολη της κλασικής εποχής και συζητήστε για το ρόλο της θρησκείας, τα αφιερώματα, τα αγάλματα των θεών και τις γιορτές προς τιμήν τους. Ειδικότερα αναφερθείτε στη θεά Αθηνά, στις διαφορετικές ιδιότητες της και τις επωνυμίες/υποστάσεις με τις οποίες λατρευόταν στον Ιερό Βράχο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το έντυπο [Μια μέρα στην Ακρόπολη αναζητώντας τη θεά Αθηνά](#). Αναφερθείτε στα ονόματα των πολιτικών, των αρχιτεκτόνων και των γλυπτών που εργάστηκαν για αυτό το θαυμάσιο αρχιτεκτονικό σύνολο.

Μπορείτε να συζητήσετε γενικότερα για τον ρόλο της Αθηναϊκής συμμαχίας και για το πώς συνέβαλε το πολίτευμα της Αθήνας στην επίτευξη αυτού του οικοδομικού προγράμματος.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

6. Προτείνετε στους μαθητές σας να ανακαλύψουν πώς γινόταν ο προγραμματισμός και η κατασκευή ενός αρχαίου ναού με τη βοήθεια της διαδραστικής εφαρμογής [Ένας Αρχαίος Ναός](#). Μέσα από την ευχάριστη διαδικασία του παιχνιδιού θα γνωρίσουν θέματα αρχιτεκτονικής, λειτουργίας, μορφολογίας και κατασκευής των αρχαίων ναών και θα έχουν την ευκαιρία στη συνέχεια να τα παρατηρήσουν στα μνημεία της Ακρόπολης. Για μεγαλύτερη εμπάθυνση στο θέμα, μπορείτε να ανατρέξετε στις αντίστοιχες ενότητες του [Μάθε Περισσότερα](#) της ίδιας εφαρμογής.
7. Οι ομάδες τώρα μπορούν να συγκρίνουν τις διαστάσεις, τον προσανατολισμό και τις αναλογίες των όγκων, τη μορφολογία και τη γλυπτική διακόσμηση του κάθε κτηρίου με τα υπόλοιπα. Μπορούν να βοηθηθούν από εικόνες των μνημείων που θα βρουν στις ιστοσελίδες που προτείνονται παραπάνω.
8. Καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας σας, μπορείτε να έχετε ως οδηγό την [Εικονική περιήγηση στην Ακρόπολη](#). Μέσα από αυτή, οι μαθητές σας θα εξοικειωθούν με την εικόνα του χώρου σήμερα.

Προτάσεις περιήγησης κατά την επίσκεψη στην Ακρόπολη

A. Μπορείτε να κατεβάσετε και να εκτυπώσετε για εσάς και τους μαθητές σας τον «[Χάρτη εξερεύνησης της Ακρόπολης για παιδιά](#)». Ο χάρτης θα διευκολύνει την περιήγηση, καθώς αποτελεί μία έγχρωμη σχεδιαστική αναπαράσταση της Ακρόπολης, ειδικά επεξεργασμένη για παιδιά από 9 ετών.

B. Ακολουθεί η πρόταση περιήγησης ανά μνημείο για την παρατήρηση βασικών χαρακτηριστικών σε κάθε ένα από αυτά. Στην παρουσίασή τους μπορούν να βοηθήσουν οι ομάδες των μαθητών που επεξεργάστηκαν τα αντίστοιχα μνημεία ή εναλλακτικά μπορείτε να αξιοποιήσετε τη σειρά φυλλαδίων [Τα μνημεία της Ακρόπολης - Φύλλα εξερεύνησης για επίσκεψη σχολικής τάξης](#) (1. Ναός Αθηνάς Νίκης, 2. Προπύλαια, 3. Παρθενώνας, 4. Ερέχθειο), τα οποία οι μαθητές μπορούν να επεξεργαστούν επί τόπου.

Γ. Μπορείτε, επίσης, να προτρέψετε τους μαθητές σας, κατά τη διάρκεια της περιήγησης, να σκιστάρουν ή να φωτογραφίζουν πλευρές ή και λεπτομέρειες των ναών που τους κάνουν εντύπωση, δημιουργίες που μπορούν έπειτα να εκθέσουν με την επιστροφή τους στην τάξη.

1. Ναός Αθηνάς Νίκης

Ανεβαίνοντας προς την Ακρόπολη, μπροστά στη νότια πλευρά των Προπυλαίων στον προμαχώνα, μπορείτε να θαυμάσετε τον μικρό ναό της Αθηνάς Νίκης. Θυμηθείτε από πού πήρε το όνομά του αυτός ο ναός και μιλήστε για μία από τις παλαιότερες λατρείες της θεάς επάνω στην Ακρόπολη. Ιδιαίτερα χρήσιμο σ' αυτό το σημείο θα σας φανεί το έντυπο [Μια Μέρα στην Ακρόπολη αναζητώντας τη Θεά Αθηνά](#), με τη βοήθεια του οποίου θα ανακαλύψετε τις πολλές και διαφορετικές μορφές και ιδιότητες που είχε η προστάτιδα θεά της πόλης μέσα στο Ιερό της, στην Ακρόπολη.

Ο ναός αυτός ήταν ο πρώτος που συναντούσε ο αρχαίος προσκυνητής ανεβαίνοντας προς το Ιερό. Στο σημείο αυτό έχετε τη δυνατότητα να μιλήσετε για έναν ιωνικό ναό και να παρατηρήσετε τους μονολιθικούς κίονες. Προτρέψτε τα παιδιά να παρατηρήσουν τμήμα της στέγης και του αετώματος, καθώς και την ιωνική ζωφόρο κάτω από αυτό (με αντίγραφα των γλυπτών). Γύρω από τον προμαχώνα υπήρχε ένα προστατευτικό μαρμάρινο στηθαίο (θωράκειο) διακοσμημένο με ανάγλυφες «Νίκες». Τα γλυπτά της ζωφόρου και το ανάγλυφο θωράκειο εκτίθενται στο Μουσείο Ακρόπολης.

2. Προπύλαια

Πριν περάσετε τα Προπύλαια παρατηρήστε ότι η επιβλητική είσοδος της Ακρόπολης αποτελείται από ένα κεντρικό κτήριο και 2 μικρότερες πτέρυγες αριστερά και δεξιά του κεντρικού κτηρίου που δημιουργούσαν ένα χώρο υποδοχής για τους πιστούς. Σε αυτό το σημείο θα μπορούσε να σας φανεί χρήσιμο το φυλλάδιο [Μια Μέρα στην Ακρόπολη με τα κείμενα του Πλούταρχου και του Παιανία](#). Μιλήστε στα παιδιά για τη βόρεια πτέρυγα των Προπυλαίων που είναι γνωστή ως Πινακοθήκη, επειδή, σύμφωνα με τον περιηγητή Παιανία (2ος αι. μ.Χ.), οι τοίχοι της ήταν διακοσμημένοι με έργα ζωγραφικής, πίνακες ή τοιχογραφίες. Είναι πιθανό μέσα στην Πινακοθήκη να υπήρχαν και ανάκλιτρα για την ανάπαυση των προσκυνητών της Ακρόπολης ή για επίσημα γεύματα που θα μπορούσαν να γίνονται στην αίθουσα. Ζητήστε από τα παιδιά να εντοπίσουν όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που δίνουν μνημειακό χαρακτήρα στην είσοδο.

Περνώντας στη συνέχεια μέσα από τα Προπύλαια, έχετε τη δυνατότητα να εντοπίσετε με τους μαθητές σας την πρωτοτυπία που χαρακτηρίζει το κτήριο, με τη συνύπαρξη των δύο ρυθμών, Δωρικού και Ιωνικού. Εξηγήστε στα παιδιά επιτόπου το δύσκολο πρόβλημα της στέγασης που είχε να αντιμετωπίσει ο αρχιτέκτονας Μνησικλής, λόγω της υψομετρικής διαφοράς του Βράχου σε αυτό το σημείο. Ο συνδυασμός δωρικών κίωνων εξωτερικά και ιωνικών κίωνων στο εσωτερικό των Προπυλαίων αποτέλεσε τη λύση. Εντοπίστε επίσης τις πέντε θύρες που οδηγούσαν στο Ιερό. Μπροστά σας και ψηλά θα δείτε τα δύο καινούρια κιονόκρανα που κατασκευάστηκαν εξ ολοκλήρου από νέο μάρμαρο, πιστά αντίγραφα των ιωνικών κιονόκρανων της κεντρικής αίθουσας των Προπυλαίων. Θαυμάστε, τέλος, τις μαρμαρίνες φατνωματικές οροφές και παροτρύνετε τους μαθητές σας να παρατηρήσουν τα φατνώματα που βάραιναν κλιμακωτά προς το κέντρο και ήταν διακοσμημένα με πολύχρωμα γεωμετρικά σχέδια. Συγκεκριμένα, τα φατνώματα ήταν ζωγραφισμένα με αστέρια και έτσι δημιουργούσαν στον επισκέπτη την αίσθηση του ουράνιου θόλου.

Τέλος, προτρέψτε τα παιδιά να συνδέσουν το μνημείο που βλέπουν με την ιστορική φάση που συνδέεται. Αναζητήστε όλοι μαζί «σημάδια/στοιχεία» επάνω στο κτήριο που μαρτυρούν ότι παρέμεινε μισοτελειωμένο, καθώς ξεκίνησε ο Πελοποννησιακός πόλεμος και η κατασκευή του διακόπηκε. Τα στοιχεία αυτά είναι οι «αγκώνες», τα εξογκώματα σε κάθε λίθο που διευκόλυναν τη μεταφορά του και αφαιρούνταν μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής.

3. Αναθήματα

Κατά την επίσκεψή σας στον αρχαιολογικό χώρο χρειάζεται να ενεργοποιήσετε τη φαντασία των μαθητών σας ώστε να μπορέσουν να καταλάβουν πώς θα έμοιαζε ο χώρος ως Ιερό της θεάς Αθηνάς. Για να βοηθηθείτε, δείτε τα σχέδια του εντύπου [Μια Μέρα στην Ακρόπολη με τα κείμενα του Πλούταρχου και του Πausανία](#).

Σταθείτε σε ένα σημείο του χώρου μετά τα Προπύλαια και μιλήστε τους για τα αναθήματα των πιστών που άρχιζαν να αφιερώνονται στο Ιερό από την εποχή του Πεισίστρατου. Ήταν κυρίως αγάλματα, δηλ. προσφορές που προκαλούσαν χαρά στη θεά και έδειχναν την ευσέβεια και την ευχαρίστηση των πιστών για την εκπλήρωση μια ευχής ή μιας εργασίας. Μπορείτε αρχικά να αναφερθείτε στις Κόρες που ήταν το πιο χαρακτηριστικό αφιέρωμα στο Ιερό της Αθηνάς στην Ακρόπολη κατά την αρχαϊκή εποχή και να τις μελετήσετε σε μία επόμενη επίσκεψη με την τάξη σας στο Μουσείο της Ακρόπολης.

Στη συνέχεια μην παραλείψετε να μιλήσετε για το χάλκινο άγαλμα της Αθηνάς Προμάχου, έργο του γλύπτη Φειδία, το οποίο έβλεπε ο αρχαίος επισκέπτης μόλις περνούσε τα Προπύλαια. Σήμερα δε σώζεται, αλλά στην αρχαιότητα αναφέρεται ως ένα ιδιαίτερα εντυπωσιακό και πανύψηλο άγαλμα, του οποίου την αιχμή του δόρατος και το λοφίο του κράνους μπορούσαν να τα δουν να λάμπουν στον ήλιο όσοι πλησίαζαν με πλοίο στο Φάληρο από το Σούνιο.

4. Παρθενώνας

Βγαίνοντας από τα Προπύλαια θα αντικρίσετε τη **δυτική πλευρά** του Παρθενώνα. Μπορείτε να σταθείτε στη ΒΔ γωνία και να συζητήσετε για το μεγαλύτερο μνημείο του Ιερού Βράχου τον σημαντικότερο ναό της κλασικής αρχαιότητας.

Αρχικά, παρατηρήστε τους κίονες και συζητήστε για τον ρυθμό του ναού. Στη συνέχεια μιλήστε για το μέγεθός του, τον τρόπο κατασκευής του και εξηγήστε στα παιδιά τις οπτικές εκλεπτύνσεις που προσδίδουν στο κτήριο ελαφρότητα, αρμονία και ζωντάνια παρά τις τόσο μεγάλες διαστάσεις του! Αν στέκεστε στο κέντρο κάθε πλευράς και σε απόσταση, μπορείτε να παρατηρήσετε ότι α) όλες οι γραμμές του ναού είναι ελαφρότατα καμπύλες και όχι ευθείες, β) οι κορμοί των κίωνων στενεύουν προς τα επάνω (μείωση) και έχουν ανεπαίσθητη κύρτωση (ένταση) κυρίως στους κατώτερους σπόνδουλους, γ) όλοι οι κίονες παρουσιάζουν μικρή κλίση προς το εσωτερικό του ναού, όπως και οι τοίχοι του σηκού.

Στη δυτική πλευρά επίσης διευκολύνει πολύ να μιλήσετε στα παιδιά για τις τρεις γλυπτικές ενότητες του ναού και τα θέματά τους, καθώς εδώ μπορούν να καταλάβουν τη θέση του αετώματος, της δωρικής αλλά και της ιωνικής ζωφόρου. Μπορούν να δουν α) αντίγραφα των αγαλμάτων που διακοσμούσαν το Δυτικό αέτωμα και απεικόνιζαν τη διαμάχη Αθηνάς και Ποσειδώνα για τη διεκδίκηση της προστασίας της πόλης β) τις μετόπες που διακοσμούσαν τη δωρική ζωφόρο και είχαν θέμα τη μάχη των Ελλήνων εναντίον των Αμαζόνων μαζί με τα τρίγλυφα και κυρίως γ) την ιωνική ζωφόρο που περιέτρεχε εξωτερικά τον κυρίως ναό σε ύψος 12 μέτρων από τη βάση του και απεικόνιζε την πομπή προς την Ακρόπολη που γινόταν κατά τα Μεγάλα Παναθήναια. Ειδικά για την ιωνική ζωφόρο, που είναι δύσκολο συνήθως για τα παιδιά να καταλάβουν τη θέση της και πόσο ψηλά ήταν, έχει σημασία να δουν τα ακριβή αντίγραφα που έχουν κατασκευαστεί από τεχνητό λίθο και έχουν τοποθετηθεί επάνω στο μνημείο.

Συνεχίστε την περιήγησή σας κατά μήκος της **βόρειας πλευράς** του ναού και ζητήστε από τα παιδιά να παρατηρήσουν το νέο μάρμαρο που έχει χρησιμοποιηθεί στη βόρεια κιονοστοιχία κατά τις αναστηλωτικές εργασίες. Σε συνδυασμό με τις σκαλωσιές, τους γεραμούς και άλλα μηχανήματα που σίγουρα θα παρατηρήσουν κατά την επίσκεψή σας στην Ακρόπολη, μπορείτε να τους πείτε λίγα λόγια για το μεγάλο και σύγχρονο αναστηλωτικό έργο που λαμβάνει χώρα στα μνημεία του Βράχου. Εξηγήστε τους ότι οι σημερινές εργασίες αποκατάστασης και συντήρησης των μνημείων της Ακρόπολης ακολουθούν με σεβασμό τις αρχαίες μεθόδους και επεμβαίνουν μόνο όπου υπάρχει θέμα στατικότητας και ασφάλειας/προστασίας των τμημάτων του. Ιδιαίτερα χρήσιμο εδώ θα σας φανεί το έντυπο [10 Ερωτήσεις για την αναστήλωση των μνημείων της](#)

[Ακρόπολης](#), Αν υπάρχει χρόνος, μπορείτε να κάνετε μία σύντομη ιστορική αναδρομή του ναού, από τις διάφορες επεμβάσεις και καταστροφές ανά τους αιώνες, έως τις πρώτες προσπάθειες προστασίας του Ιερού με την ανασύσταση του Νέου Ελληνικού Κράτους (μέσα του 19ου αι.).

Φτάνοντας **ανατολικά**, μπορείτε να επισημάνετε ότι αυτή ήταν η πιο σημαντική πλευρά του ναού της Αθηνάς. Εδώ βρισκόταν η είσοδος του ναού. Μιλήστε στα παιδιά για το χρυσελεφάντινο άγαλμα της θεάς, ύψους σχεδόν 13 μέτρων, και βάλτε τα να φανταστούν πώς θα φαινόταν όταν άνοιγε η πόρτα του κυρίως ναού που βρισκόταν πίσω και από τη δεύτερη σειρά κιόνων που βλέπουν. Θα σας βοηθήσει η περιγραφή του Παιουσανία για το άγαλμα στο έντυπο [Μια Μέρα στην Ακρόπολη με τα κείμενα του Πλούταρχου και του Παιουσανία](#). Στη συνέχεια μιλήστε για τα θέματα των γλυπτών της ανατολικής πλευράς, τη γέννηση της θεάς Αθηνάς από το κεφάλι του Δία στο αέτωμα και τη Γιγαντομαχία στις μετόπες. Σίγουρα σε αυτό το σημείο μπορείτε να αναφέρετε τα θέματα και των άλλων μετοπών, της βόρειας (Άλωση της Τροίας) και της νότιας πλευράς (Κενταυρομαχία). Για το τέλος αφήστε τη ζωφόρο. Εξηγήστε στα παιδιά ότι η μεγαλειώδης αυτή σύνθεση απεικονίζει την σημαντικότερη στιγμή της γιορτής, την παράδοση του πέπλου, στο κέντρο της ανατολικής πλευράς παρουσία των θεών του Ολύμπου. Χρησιμοποιήστε το στοιχείο αυτό ως μεταβατικό, για να πάτε στη συνέχεια στο Ερέχθειο, όπου κατέληγε και πραγματικά η πομπή των Παναθηναίων.

5. Ερέχθειο

Φτάνοντας στο Ερέχθειο, το πιο ιερό σημείο του Βράχου, δείτε πρώτα την **Ανατολική** πλευρά, που ήταν αφιερωμένη στη θεά Αθηνά, με την επωνυμία «Πολιάδα», δηλαδή προστάτιδα της πόλης. Εκεί φυλασσόταν το ξύλινο άγαλμα της θεάς (ξόανο) και μπροστά από αυτή υπήρχε ο Μεγάλος Βωμός, όπου κατέληγε η πομπή κατά τη γιορτή των Παναθηναίων. Στο σημείο αυτό μπορείτε να παρατηρήσετε την ΒΑ γωνία του ναού με τον ΒΑ κίονα και τμήμα του θριγκού επάνω από αυτόν, πιστά αντίγραφα των πρωτοτύπων (αυθεντικών μελών) που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο. Αντίθετα, ένα από τα παράθυρα του ναού και μέρος των γλυπτών της ζωφόρου φυλάσσονται στο Μουσείο

Συνεχίστε την περιήγησή σας στη Βόρεια πλευρά και εντοπίστε με τους μαθητές σας σημεία του ναού που σηματοδοτούν τη διαφύλαξη των «Ιερών Μαρτυριών», συγκεκριμένα στη **Βόρεια πρόσταση**: α) το άνοιγμα στο δάπεδο και β) αυτό στην οροφή (θεικές επεμβάσεις του Ποσειδώνα και του Δία, αντίστοιχα).

Προχωρήστε τώρα στη **Δυτική** πλευρά (μπροστά από το δένδρο ελιάς) και θυμηθείτε με τους μαθητές σας το μύθο για τη διεκδίκηση της προστασίας της πόλης από την Αθηνά και τον Ποσειδώνα. Ο ιωνικός αυτός διπλός ναός ενσωμάτωσε κτίσματα και σημεία από παλαιότερες και νεότερες λατρείες των Αθηναίων και παρουσιάζει μία μοναδική και εξαιρετικής ποιότητας αρχιτεκτονική σύνθεση: κάθε πλευρά του είναι διαφορετική!

Τέλος, φτάνοντας στη **Νότια** πλευρά, δεν μπορεί να μην αιχμαλωτίσουν το βλέμμα σας οι Κόρες (γνωστές ως «Καρυάτιδες») της Νότιας πρόστασης – αντίγραφα από τεχνητό λίθο. Στο σημείο κάτω από την πρόσταση πιθανολογείται ότι είχε ταφεί ο μυθικός βασιλιάς Κέκροπας. Οι πέντε πρωτότυπες Καρυάτιδες εκτίθενται στο Μουσείο.

Προτάσεις για δραστηριότητες μετά την επίσκεψη στην Ακρόπολη

Οι μαθητές σας, μετά την επιστροφή τους στο σχολείο, έχουν αποκτήσει περισσότερες γνώσεις, βιώματα και εμπειρίες. Αυτή τη χρονική στιγμή, δεν πρέπει να πιστέψουν ότι το θέμα εξαντλήθηκε, αλλά να καταλάβουν ότι η συζήτηση και η επεξεργασία διαφόρων θεμάτων μετά την επίσκεψή τους στο χώρο είναι εξίσου σημαντικά.

Συζητήστε με τους μαθητές σας τι τους εντυπωσίασε περισσότερο από την επίσκεψή τους στην Ακρόπολη και αφιερώστε λίγο ακόμη χρόνο για κάποια δραστηριότητα που θα έχει ως στόχο την ψυχαγωγία, την εμπάθυνση και την εμπέδωση σε όλα όσα είδαν και άκουσαν.

Ακολουθούν ενδεικτικές προτάσεις για δραστηριότητες που μπορείτε να πραγματοποιήσετε:

A. Διαδικτυακές δραστηριότητες B. Δραστηριότητες στο πλαίσιο συγκεκριμένων μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος Γ. Εφαρμοσμένες δραστηριότητες

A. Διαδικτυακές δραστηριότητες

Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και προτείνετε τους να παίξουν τα ψηφιακά παιχνίδια του Τομέα:

- α. «Η Ζωφόρος του Παρθενώνα» <http://www.parthenonfrieze.gr> και το [Αποθετήριο της Ζωφόρου του Παρθενώνα](#)
- β. «Ένας Αρχαίος Ναός» <https://ancienttemple.ysma.gr> σχετικά με την κατασκευή και τη λειτουργία των αρχαίων ελληνικών ναών.
- γ. «Πρόγραμμα Γλαύκα» <https://theglafkaproject.ysma.gr/> για τις αναστηλωτικές επεμβάσεις πραγματοποιούνται στην Ακρόπολη

B. Δραστηριότητες στο πλαίσιο συγκεκριμένων μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος

Δραστηριότητες στο μάθημα της Γλώσσας

Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και ζητήστε τους με αφορμή την Ακρόπολη και εμπλέκοντας και τους θεούς του Ολύμπου να γράψουν:

- μία ιστορία
- μία συνέντευξη
- μία γελοιογραφία
- μία διαφήμιση
- έναν οδηγό των μνημείων από παιδιά για παιδιά
- ένα ανέκδοτο, ή ο,τιδήποτε άλλο φανταστούν για κάποιο από τα εκθέματα που τους κέντρισε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον κατά την επίσκεψή σας.

Επίσης, συζητώντας για την αρχιτεκτονική των ναών και έχοντας εμπεδώσει νέες λέξεις, μπορείτε να δημιουργήσετε το «Λεξιλόγιο των αρχιτεκτονικών όρων των ναών». (Σε αυτό θα σας βοηθήσει η ενότητα «Γλωσσάρι» της διαδικτυακής εφαρμογής «Μάθε περισσότερα» <https://learnmore.ancienttemple.ysma.gr> (διαδικτυακό παιχνίδι «Ένας Αρχαίος Ναός» <https://ancienttemple.ysma.gr>).

Οι γλωσσικές δραστηριότητες θα μπορούσαν να γίνουν και στο πλαίσιο του μαθήματος της **ξένης γλώσσας** που μαθαίνουν τα παιδιά, για μεγαλύτερη εξάσκηση.

Δραστηριότητες στο μάθημα της Ιστορίας

Παροτρύνετε τα παιδιά:

- να δημιουργήσουν ένα χρονολόγιο για την ιστορία και τις περιπέτειες της Ακρόπολης και των μνημείων της στο πέρασμα των χρόνων
- να βρουν αντιστοιχίες της γιορτής των Παναθηναίων με σημερινές γιορτές ήθη και έθιμα
- να συζητήσουν για τα εργαλεία, τα μηχανήματα και τις τεχνικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται σήμερα για την κατασκευή των κτηρίων σε σχέση με αυτά που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι.

Δραστηριότητες στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής

Ζητήστε από τα παιδιά:

- να δραματοποιήσουν κάποιες από τις ιστορίες που έχουν γράψει
- να παρουσιάσουν με παντομίμα εκθέματα που τους έκαναν εντύπωση
- να αναπτύξουν ένα θέμα υποδυόμενοι ρόλους προσώπων της αρχαιότητας, όπως π.χ του Αθηναίου πολίτη, του αρχιτέκτονα, του γλύπτη ή της σύγχρονης εποχής, όπως του αρχαιολόγου, του συντηρητή, του δημοσιογράφου κ.α.

Δραστηριότητες στο μάθημα των Καλλιτεχνικών

Ζητήστε από τα παιδιά να παρουσιάσουν εικαστικά κάτι που τους εντυπωσίασε ή κάτι συγκεκριμένο. Μερικές ιδέες:

- να εικονογραφήσουν με ζωγραφιές ή κόμικς κάποιες από τις ιστορίες που έχουν γράψει
- να κατασκευάσουν τη μακέτα ενός ναού με διάφορα υλικά χειροτεχνίας (χαρτόνια όλων των ειδών, φελιζόλ, ξυλάκια, πλαστελίνες, γύψο) κ.α.
- να ζωγραφίσουν άλλα θέματα από τη μυθολογία ή εντελώς διαφορετικά που θα ήθελαν να έχει ένας ναός στα αετώματα, τη ζωφόρο και τις μετόπες
- να δημιουργήσουν αρχιτεκτονικά μέλη π.χ. κίονες με σαπούνη ή πηλό
- να φτιάξουν κάρτες με θέμα τα μνημεία με ζωγραφική, φωτογραφίες που έχουν τραβήξει, κολλάζ κ.λ.π.
- να δημιουργήσουν μία δική τους σύνθεση με φωτογραφικό κολλάζ
- να φτιάξουν ένα λεύκωμα ή να κάνουν μία έκθεση φωτογραφίας στην τάξη με φωτογραφίες που οι ίδιοι τράβηξαν κατά την επίσκεψη και να τις υπομνηματίσουν.
- να σχεδιάσουν αρχαία ελληνικά στοιχεία σε σύγχρονα προϊόντα

Δραστηριότητες στο μάθημα των Μαθηματικών

Παροτρύνετε τους μαθητές σας να ασχοληθούν με θέματα που αφορούν την αρχιτεκτονική:

- να καταλάβουν τη διαφορά των σχεδιαστικών αποδόσεων ενός κτηρίου π.χ κάτοψη, όψη, τομή, αξονομετρικό σχέδιο
- να μελετήσουν τη γεωμετρία των μνημείων
- να κάνουν μετρήσεις και υπολογισμούς που αφορούν την κατασκευή τους
- να μελετήσουν τα αρχαία μετρικά συστήματα και να μετρήσουν χρησιμοποιώντας τα μέλη του σώματος τους (βραχίονες, παλάμες και πόδια)

Δραστηριότητες στο μάθημα της Τεχνολογίας

Συζητήστε με τους μαθητές σας:

- για τα αρχαία λατομεία, τους τρόπους εξόρυξης και μεταφοράς.
- Μιλήστε για το έργο του λατόμου που απαιτούσε εκτός από μυϊκή δύναμη και διανοητική εργασία, καθώς έπρεπε να λάβει υπόψη του κατά την επιλογή του πετρώματος: α. τις μηχανικές ιδιότητες του πετρώματος (σκληρότητα, διεύθυνση αυλάκων κ.α) β. το τι προοριζόταν να γίνει γ. την απόσταση του λατομείου από το εργοτάξιο.
- για τα μηχανήματα της αρχαιότητας, τους γερανούς, τις ράμπες, τους μοχλούς και τα εργαλεία των αρχαίων μαρμαροτεχνιτών
- για τον τρόπο κατασκευής των μνημείων και τις τεχνικές λύσεις που εφαρμόστηκαν σε δύσκολα και πολύπλοκα κατασκευαστικά θέματα
- για τα εργαλεία, τα μηχανήματα και τις τεχνικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται σήμερα κατά την αναστήλωση

Δραστηριότητες στο μάθημα των Φυσικών Επιστημών

Βοηθήστε τους μαθητές σας:

- να μελετήσουν τα υλικά κατασκευής των ναών και τους παράγοντες που συνέβαλαν στην καταστροφή τους, όπως ο ανθρώπινος παράγοντας και η ρύπανση του περιβάλλοντος
- να προσεγγίσουν τα υλικά και τις τεχνικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στις αναστηλωτικές επεμβάσεις σήμερα
- να αναγνωρίσουν και να καταγράψουν τα είδη των φυτών που υπάρχουν στο Βράχο και να προσπαθήσουν να καταλάβουν ποια απ' αυτά προκαλούν φθορές στα μνημεία
- να μελετήσουν το φαινόμενο της όξινης βροχής και τη φθορά που προκαλεί στο μάρμαρο μετατρέποντάς το σε γύψο και αλλοιώνοντας κάθε γλυπτή του επιφάνεια.

Δραστηριότητες στο μάθημα της Πληροφορικής

Ωθήστε τους μαθητές σας να εκμεταλλευτούν την εξοικείωση που έχουν με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, προκειμένου:

- να γράψουν κείμενα και να τα συνδυάσουν με φωτογραφίες που έχουν τραβήξει οι ίδιοι ή έχουν βρει στο αποθετήριο της ζωφόρου
- να φτιάξουν προβολές παρουσίασης των θεμάτων τους (ppt)
- να δημιουργήσουν σύντομες ταινίες
- να ζωγραφίσουν
- να επεξεργαστούν μία εικόνα που τους άρεσε και να την μεταμορφώσουν ψηφιακά
- να δημιουργήσουν το δικό τους blog για τα μνημεία

Γ. Εφαρμοσμένες δραστηριότητες

Στο σημείο αυτό παρατίθενται σε μορφή pdf εφαρμοσμένες εργασίες εκπαιδευτικών που έχουν επεξεργαστεί το συγκεκριμένο θέμα στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος. Οι εργασίες αυτές προέρχονται από το βιβλίο «[Ακρόπολη και Εκπαίδευση](#)» που εξέδωσε ο Τομέας το 2011 και έχουν ενσωματωθεί στο Αποθετήριο εκπαιδευτικού περιεχομένου για την Ακρόπολη (http://repository.acropolis-education.gr/acr_edu/).

Μπορείτε να στέλνετε τις εργασίες που έχετε ετοιμάσει με την τάξη σας και με τη βοήθεια του υλικού που σας προτείνουμε ή φωτογραφίες από την ενασχόλησή σας με την Ακρόπολη στο email μας (education.yisma@culture.gr).

Χρήσιμες συμβουλές:

- Για πληροφορίες για την οργάνωση της επίσκεψής σας πατήστε [εδώ](#). Για να δηλώσετε την ημερομηνία της επίσκεψής σας καλέστε στο 2103210219.
- Πριν από την επίσκεψη στην Ακρόπολη ή στο Μουσείο θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο για τον εκπαιδευτικό να έχει επισκεφθεί το χώρο, ώστε να σχεδιάσει και να πραγματοποιήσει την καλύτερη δυνατή επίσκεψη για τους μαθητές του
- Για να είναι η επίσκεψή σας ευχάριστη και ωφέλιμη για τους μαθητές σας πρέπει η ομάδα που φέρετε στην Ακρόπολη ή στο Μουσείο να μην ξεπερνάει τους 25 μαθητές.
- Προτείνεται να αφιερώνετε στην Ακρόπολη μία ξεχωριστή επίσκεψη και μία δεύτερη για να επισκεφθείτε το Μουσείο Ακρόπολης. Διαφορετικά, θα είναι πολύ κουραστικό για τους μαθητές σας, ανεξαρτήτως ηλικίας, και το αποτέλεσμα από τις δύο συνεχόμενες επισκέψεις αμφιλεγόμενο.
- Προτιμήστε η δεύτερη επίσκεψη να είναι αυτή στο Μουσείο, ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν και να απολαύσουν το πλούσιο υλικό που προέρχεται από το Ιερό της Αθηνάς.